

KRISTUS ON TOTUUS¹

(Kaarle Kurki-Suonio: Puhe Limes ry:n Raamattupiirien järjestämässä seuroissa Ylioppilaslähetysessä 5.4.1968)

Totuudella on kristinuskossamme aivan keskeinen sija. Raamattu kärjittää tämän äärimmilleen: Kristus on totuus ja perkele on valheen isä. Kristityn elämän tulisi sen tähden olla taistelua totuuden puolesta kaikkea valhetta vastaan. Pienimmäkin valheen hyväksyminen on jo tunnustautumista vihollisen alaisuuteen. On paradoksaalista, että kristinusko ja luonnontiede niin usein käsitetään vastakkaisiksi. Onhan tiede aidointa, vilpittömintä ja kriittillisintä totuuden etsintää, mihin ihminen suinkin kykenee. Tietämättömyyden pimeydessä on valheen helppo asua, ja sitä hälventävä tieteellinen tutkimus on varmasti kristilliseltäkin kannalta mitä jalointa inhimillisen järjen käyttöä. Tieteen ja kristinuskon ristiriita on valhe, jota kristinuskon viholliset ovat – tietävästi ainakin jo toiselta vuosisadalta lähtien – käyttäneet aseenaan.

Totuuden suhde ihmiseen – ja vastaavasti usein ihmisen suhtautuminen totuuteen – voi olla hyvin erilainen. Luonnontieteellinen totuus on ulkokoh-taista, ja tutkimme sitä paremminkin syrjästäkatsojina. Kristuksen totuus sen sijaan koskee meidän sisintämme. Me emme voi jättäytyä sen ulkopuolisiksi tarkkailijoiksi, koska se loukkaa henkilöimme koskemattomuutta, ja meidän on pakko joko alistua siihen tai torjua se kokonaan. Tähän eroon kytkeytyvät läheisesti käsitteet tieto ja usko, joita usein käytetään ikään kuin ne olisivat vastakohtia. Kuitenkin molempien yhteydessä on kysymys totuuden hyväksymisestä ja omaksumisesta. Usko vain on paljon syvempi asia sen tähden, että totuus silloin kohdistuu meidän sisimpäämme. Siksi myös asenteittemme subjektiivisuus tulee sen yhteydessä voimakkaasti korostetuksi.

Luonnontutkimuksen avulla hankkimallamme tiedolla on tietty objektiivisuuden leima. On kuitenkin syytä muistaa, kuinka ehdottomasti yksityinen ihminen on riippuvainen aistiensa välittämistä havainnoista. Hän on täydellisesti sidottu siihen informaatioon, jonka hän pystyy havainnoistaan saamaan ja omaksumaan, niihin johtopäätöksiin, joihin hänen subjektiivinen ajattelukykynsä voi hänet niiden perusteella johtaa, sekä niihin mielikuviin, joita ne hänessä herättävät. Tiedekään ei tarjoa meille mitään, joka olisi totuutta muusta syystä kuin siitä, että sen perustelut saavat meidät vakuuttuneiksi. Objektiivisuuden leima johtuu siitä, että on voitu sopia tietyistä periaatteista, joiden avulla tieteellinen "vakuuttautuminen" tapahtuu yksinkertaisen ajatuskaavan mukaan. Tällaiset säännöt vapauttavat niihin vihkiytyneen enemmästä henkilökohtaisen vakuuttautumisen tarpeesta, ja ne muodostavat määritelmän sille, mitä meidän on subjektiivisesti lupa pitää objektiivisena "tieteellisenä totuutena". Myös uskon suhteen olemme sen varassa,

¹ KISSOIDI 3/68, 18–21 (1968)

mitä saamme vastaanottaa. **"Usko tulee kuulemisesta"** (Room. 10:17). Saamme kuulla tai lukea sanoman ja sanat, jotka meidän sisimpämme välittömästi vakuuttaa todeksi.

"Kristus on totuus" merkitsee ainakin sitä, että Hän tuli julistamaan totuuden todistaen siitä sanoillaan ja teoillaan, koko elämällään, kärsimisellään, kuolemallaan ja ylösnousemisellaan. Ensimmäinen totuus, joka Hänen sanoissaan meitä koskettaa, on totuus ihmisestä. Ihminen kyllä tuntee, milloin hän kuulee totuuden itsestään. Kysymys on vain siitä haluaako sen myöntää. Sillä. Kristuksen totuus ihmisestä on, että ihminen on paha eikä tekemisillään ja tekemättömyyksillään voi sille mitään, koska pahuus asuu hänen sydämessään. Usein ja voimakkaasti Jeesus pyrkii julistuksessaan tämän totuuden julkituomiseen yrittäen suunnata katseemme ohi ulkonaisen, ohi tekojemme, joissa vain pahan hedelmät ilmenevät, itse pahan tyyssijaan, ihmisen sisimpään. Ajatelkaamme vaikkapa vuorisaarnaa. Se ymmärretään usein ihanteelliseksi moraalirohjeeksi. Sitähän se tietenkin on, jumalallinen elämänohje ja täydellisyyden laki. Mutta usein haluamme ymmärtää sen pelkästään näin, koska emme tahdo kuulla totuutta itsestämme. Ja kuitenkin se kuuluu läpituokevan selvänä: Teillä on selvät säädökset, ettekä pysty niitäkään noudattamaan. Katsokaa ja ymmärtäkää, miten paljon enemmän todellinen puhtaus merkitsisi. Ei tappamattomuus tee minua syyttömäksi, koska elätän sisimmässäni tuon teon siementä. Koska minäkin sydämessäni vihaan, kadehdin, himoitsen, ylpeilen, minä elätän siementä, josta kaikki maailmassa näkyvä paha versoo, ja olen sen tähden syyllinen.

Omaan sisimpään Jeesus tahtoo suunnata niiden silmät, jotka tahtovat kivittää langenneen, samoin niiden, jotka eivät soisi sairasta parannettavan sapattina tai vain moittivat opetuslapsia oikeiden menojen laiminlyömisestä. Yhä uudelleen Hänen sanoissaan toistuu ajatus: Nähkää totuus itsestänne. Tämä kai oli Hänen opetuksensa rikkaalle nuorukaisellekin. Tuskin Hän tarkoitti, että lopullinen puhtaus olisi saavutettu, kun kaikki tavara on jaettu köyhille. Ja kaikkein voimakkaimmin tätä julistaa Hänen oma kärsimyshistoriansa.

Miljooniin ja taas miljooniin tämä totuus on osunut. Monet ovat siihen nöyryyneet, myöntäneet totuudeksi sen, minkä totuudesta ovat vakuuttuneet. Toiset ovat siihen loukkaantuneet ja alkaneet vihata niitä, jotka sen ovat todeksi tunnustaneet, koska näiden elämä ja tunnustus jatkuvasti muistuttaa heitä siitä. Jo pelkästään tämä ensimmäinen totuus jakaa ihmiset kahteen leiriin.

Voimakkaat reaktiot ovat ymmärrettäviä, kun totuus on näin loukkaava. Tällainen suhtautuminen ei varmaankaan tule kysymykseen, kun ollaan tekemisissä luonnontieteen ulkokohtaisempien totuuksien kanssa? Historia kuitenkin osoittaa, ettei edes tieteen uusia totuuksia oteta kovin innokkaasti vastaan. Ihminen, jopa tiedemies, sulkee mieluummin silmänsä uusilta tosiasioilta kuin muuttaa ajatustapaansa niiden mukaan. Niin epäsuhtainen kuin rinnastus onkin, en voi olla kuulematta samaa sävyä Max Planckin katkeras-

sa huomautuksessa, ettei uusi fysikaalinen ajatus koskaan lyö läpi totuutensa voimalla, vaan ainoa keino on, kasvattaa alusta alkaen uusi sukupolvi ja odottaa vanhan kuolemista; ja Raamatun profeetan huudossa: "**Herra, kuka uskoo meidän saarnamme**" (Jes. 53:1, Joh. 12:38, Room. 10:16). Jos ihminen voi, kuten lukemattomat tapaukset osoittavat, vihata tieteen totuutta vain sen tähden, että erehtymisen myöntäminen on nöyryyttävää, kuinka paljon enemmän hän vihaakaan Kristusta. "Maailma vihaa minua, sillä .minä todistan siitä, että sen teot ovat pahat" (Joh. 7:7).

Tiede on opettanut ihmiselle paljon, mutta ennen kaikkea meidän pitäisi oppia siitä jotain suhtautumisestamme totuuteen. Nykyaikaisen tieteen ehkä kallisarvoisin opetus sisältyy käsitteeseen luonnontieteellinen ajatustapa. Tätä termiä käytetään paljon väärin, osittain ymmärtämättömyydestä osittain tarkoituksellisesti omien rakkaitten katsomusten Potemkinin kulis-sina. Se mm: assosioi voimakkaasti – mutta aiheettomasti – ns. materialisti-sen maailmankatsomuksen iskulauseeseen: Kaikella on luonnollinen selityksensä (mitä tämä sitten tarkoittaneekin). Luonnontieteellinen ajatustapa on aivan muuta. Se on ihanne, jota tuskin kukaan on pystynyt saavuttamaan edes oman tieteesä harjoittamisessa. Se tarkoittaa ensi sijassa kykyä hyväksyä uudet tosiasiat, vaikka ne olisivat vastoin omaa ennakkokäsitystä, alituista valmiutta omien erehdysten näkemiseen. Sen tähden se on ehdotomassa ristiriidassa jokaisen valmiin maailmankuvan ja ajatuskaavan kanssa. Mutta täysin yhtäpitävän opetuksen antaa Raamattu Paavalin sanoilla: "**Jos joku luulee jotain tietävänsä, ei hän vielä tiedä niin kuin tietää tulee**" (1 Kor. 8 :2).

Ihmisen ylpeä ja itsekäs asenne tekee hänestä samalla kertaa sekä tieteen että kristinuskon vihollisen. Kumpikin vaatii omalla tahollaan, että voitamme luonnollisen minämme, joka uskoo vain sen minkä haluaa uskoa ja kuuntelee sen tähden vain mieleistään opetusta eli "haalii opettajia korvasyyhyynsä" (2 Tim. 4:3). Meidän on voitettava itsessämme asuva totuuden viha.

Tuo katkera totuus ihmisestä ei tietenkään ole ainoa Kristuksen totuus. Se on kuitenkin eräässä mielessä ensimmäinen, sillä "**eivät terveet tarvitse parantajaa**" (Matt. 9:12). Se on vain valmistusta suurempaan ja tärkeämpään sanomaan. Niinhän luonnontieteessäkin yhden totuuden hyväksyminen voi avata tien moniin uusiin oivalluksiin. Ihmeellinen uusi maailma avautuu totuuden murtamalle ihmiselle, kun hänelle alkaa kirkastua Kristuksen totuus itsestään ja Isästä, joka on armahtava rakkaus.

"Kristus on totuus" on kristitylle myös äärimmäisen velvoittava sana. Joka haluaa Kristusta seurata – sitähän kristittynä oleminen merkitsee – hänen on pysyttävä totuudessa. Jokainen tietää kuinka vaikeaa on pelkästään olla rehellinen omissa ulkonaisissa asioissaan, varsinkin kun rehellisyys leimataan tyhmyydeksi, ja vilpillisyys on taitavaa diplomatiata, hyvää liikemiesvaistoa, poliittisten realiteettien huomioonottamista ja ties mitä. Mutta totuuden vaatimus koskee nimenomaan myös meidän sisintämme ja usko-

amme. Antikristillisen propagandan joka taholta ympäröimälle kristikunnalle on kipeimpiä kysymyksiä, jonka edessä joudumme joka päivä henkilökohtaisesti tekemään tiliä: Onko uskoni rehellistä ja todistukseni totta, vai onko se valehtelemista Jumalan puolesta, kaikista valheista petollisinta? Jumalan työt ovat kyllin ihmeelliset. Emme tarvitse tekaistuja kertomuksia Hänen ihmeteoistaan tai näyttelemistä Hänen puolestaan. Niillä voimme vain häpäistä Häntä ja pimittää Hänen tekonsa muiden silmiltä. Meidän on aina katsottava suoraan totuuteen. Siksi meidän on myös hyväksyttävä kaikki vilpityn uskomme perusteiden tutkiminen. Kuitenkin, kun tiedämme kuinka voimakas on totuuden viha, on meidän oltava varuillamme nähdäksemme ja paljastaaksemme tieteen nimissä harjoitetun demagogian, jolla pyritään pimentämään totuus ylipappien ja fariseusten neuvoston hengessä: **"mitä me teemme, sillä tuo mies tekee paljon tunnustekoja"** (Joh. 11:47).

Jos uskomme ei perustu totuuteen, se ei ole minkään arvoista: **"Jos Kristus ei ole herätetty, niin teidän uskonne on turha... Mutta nytpä Kristus on noussut kuolleista, esikoisena kuoloon nukkuneista"** (1 Kor. 15 :17 ... 20).